

Nro. 61. és 62.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből, Kedden September 18-dik napján, 1816-ik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é t s.

Eö Csász. Kir. Felségek, e' folyó Sz. Mihály Havának 10-ik napján, Graf *Wrbna* fő Kamarás úrtól; Gen. Lajtnant *Kutschera*, Eö Felsége Generál Adjutánsától *Neuberg*; és *Stift* Udvari Tanácsos Uraktól kísértetvén; *Laxenburg*ból útnak indultak; a' *Styriai* tartományokba utaztak, a' honnan a' mint hallatik, Magyar és Erdély Országba is el fogják menni. — *Laxenburg*ból lett el utazása előtt két Patenst adott ki és tétetett Eö Csász. Kir. Felsége közönségessé következőképen:

„*Mi első Ferencz, Isten kegyelmességéből Aus-
triai Császár, Magyar és Cseh Országi Király,
Austriai fő Hercege; s. a. t. — A' mi ezen folyó*

esztendőben, Böjtelő Havának 26-dik napján kiadott Patensünkben, a' mi hiv jobbágyainknak tudtokra adtuk, hogy a' Státus intereszes adosságának és a' papiros pénznek ki irtására, a' mi Német tartományainkban, alattunkvalóinknak vagyonaikra adófizetést fogunk vetni. Ezen intézetnek eszközlése végett most az adosságuk ki fizetésére rendelt adónak az ingatlan, avagy fekvő jószágokból való adófizetést határozzuk meg, és magunknak meg tartjuk, az ingó jószágoktól leendő adófizetésnek meg határozását és kihirdetését is, mellyek mint szinte az ingatlan jószágok adófizetés alá vetteinek. Az elsőbb rendbeliekért, tudniillik az ingatlan jószágokért fizetendő adóra nézve, minden véggel megegyező könnyedségre való tekintetből, következő rendelkezéseket tesszünk:

1. Az az jószág, melly az adosság kifizetésére való adófizetés alá tartozik áll a) a' fekvő jószágból, annak törzsökös betse szerént, — b) Bécs városának külső és belső városaiban lévő házakkól, és minden tartománynak fő városából, hasonlóképen annak törzsökös betse szerént.

2. Mivel az adosság ki irtására szükséges adófizetést mingyárt el kell kezdeni, tehát a' fekvő jószágnak törzsökös betset a' Catastralis, avagy jegyző könybe felírt betse szerént számlállyuk, azután annak betset conventions pénzben két annyira tesszük, és a' papiros pénznek alábbszállítást, a' Cursus szerént 300-ra határoztattuk.

3. Ezen meghatározás szerént a' fekvő jószágoknak töke pénz szerént számlált betsek ötszáz ezer millió forintnál sokkal többre megyen.

4. A' Bétsi belső és külső városokban, és a' tartománybéli fő városokban lévő házaknak capitalis, vagy töke pénz szerént való betsek, az 1806, 1807, és 1808-ik esztendőkbéli jövedelmeknek egyre másra vett zsinor méreteke szerént határozassanak meg, olly formán, hogy az abból egyre másra kijövő haszon hat per Centumra tétődjön.

5. A' 2-ik és 4-ik tzikkelyekben meghatározott capitalis hasznától a' fekvő jószágoknak, a' Bétsi és más tartománybéli városokban lévő házaknak hasznából, tized rész adattassék a' Státus adosságának kifizetésére való adóban.

6. Arra való nézve, a' 3-ik tzikkelyben meghatározott capitalis betsszerént a' fekvő jószágoktól öt száz millió forintnál többet fognak a' mi Német örökös tartományaink fizetni.

7. A' 2-ik tzikkelyben jelentett principiumszerént, ennek az adófizetes ki osztásának minden tartományban, a' szokásban lévő adó szerént kell vegbe menni, mindazáltal az alább t. i. a' 10-ik és 11-ik tzikkelyekben meg határozottatandó mód szerént.

8. Valamint mas jószágokra, úgy a' Státus-hoz és fundatziokhoz tartozó jószágokra is ki terjed ez az adófizetés, mindazáltal az uraságra esendő adónak valóságos kifizetésétől mind addig mentek lézzenek, mig a' Státus birtokában maradnak, annyival inkább, mivel az illyetén jószágok különben is a' Státus szükségéire forditattak.

9. A' Clerus, avagy Papság birtokában lévő fekvő jószágra is ki terjed ez az adosság eltöröltetésére rendelt adóneme; mindazáltal, a' mi ezen esztendőben, Februarius 26-ik napján ki

adott Pátensünkben meghatározott végre fognak fordítottatni; következésképen a' Papság sem oldoztatik fel azon 26-ik Februariusi Patensnek egyik tikkelyében meghatározott kötelességnek beteljesítésétől. De azon szempillantattól fogva, hogy az illy papi jószág a' Státusnak hypothekájává tétetődtek, mind addig, mig azon állapotban maradnak, az adosság kifizetésére rendelt adót fizetni nem tartoznak.

10. A' nem vett paraszt jószágoktól annak mostani birói tartoznak ezt az adót fizetni; mindazáltal megengedjük, hogy az illy adó a' fekvő jószágokra vettessen.

11. Mivel az Emphyteutak, az az, a' másoknak jószágát örököszen biró parasztok, azoknak hasznával örököszen élnek; arra való nézve azok tartoznak az illy jószágokra vetett adót fizetni. Alsó Austriában a' tartománybéli Rendeknek küldötjeikre, a' több tartományokban pedig a' fő Kormányozókra, a' Rendekkel egyetértőleg bizattatik azon tárgyának elintezése.

12. A' Majoratust, az az, az elsőszülötteket, és fideicommissiokat, Senioratusokat, Substitutusokat, az az, másoknak képviselőiket illető jószágoknak birtokosai az ő fekvő józágaikra esendő adót, az egész majoratusra, fidei Commisiora s. a. t. fel oszthatják, a' nélkül hogy annak lefizetésére köteleztetnének.

13. Minden Bétsben, és egyéb tartománybéli fő városokban lakó ház birtokosok, minden különbség nélkül kötelesek az ő 1806, 1807 és 1808 esztendőkkben bé vett házbéretet megvalani, vagy ha semmi házbért bé nem vettek volna, lehetsz hasznokat feladni, és a' 4-ik tikkely

szerént bé vehetendő jövedelmeiket hat p. Cento intereses Capitalisra tenni, 's abból a' Tilgungssteuernek (a' Státus adosságának kifizetésére rendelt adónak) 10 ed részét meg vallani 's feliratni. — Az újonnan épült házaknak bevehető házbéreket azon mód szerént kell meg vallani, mint azokat 1806, 1807 és 1808 esztendőben bé venni lehetett volna.

14 A' fekvő jószágok' és házak birtokosainak megengedtetik, hogy az ő passiva adosságaiért tartozó interes pénzt, a' mint azok, vagy a' tartománybéli, vagy a' városi jegyzökönyvekben fel vannak jegyeztetve, a' reájok esendő Tilgungssteuerből le vonhassák. — Hogyha pedig a' Creditor és a' debitor, az az, a' költsönadók és költsönvévők egymásnak a' Capitalist fel mondják, akkor az utólsóbbak az egész Capitalisnak interesére esendő adónak le fizetésére nem kötelesek úgy mindazáltal, hogyha azon Capitalisból még valamelly rész nállok maradna, a' Creditornak az interest meg fizetni tartoznak.

15. Minden passiva adosságokkal, mellyek vagy a' religionalis, vagy más közönséges fundusokon, továbbá a' Státus fekvő jószágainn feküsznek, ki vévén a' külföldi költsönözéseket, azon módon kell bánni, mint a' magános passiva adosságokkal, és az azokra esendő tilgungssteuert is ilendőképen meg kell fizetni.

16. A' fekvő jószágokra esendő tilgungssteuernek fizetése már a' jövő Sz. András Havának első napján elkezdődik. Mivel mi a' financiának új bátorságos fundamentumra való helyheztetésének előmozdítására a' fekvő jószágok jövedelmének tized részét rendeljük, szükségese képen az egész

ezen végre rendelt adót le kellene fizetni: mind azáltal a' mi hiv jobbágyainknak megkönnyebbitésekre, és a' mi ezen folyó esztendőnek, Februarius 26-ik napján ki adott Patensünben ki adott jelentésünk szerént, meg engedjük, hogy a' Tilgungssteuer (a' Státus adosságának ki fizetésére rendelt adó fizetés) 15 esztendőbéli részek szerént fizetődjék le. — Mindazáltal mindennek szabadtságában áll, több részeket, vagy az egész adót egyszeriben lefizetni. — Azokra nézve, a' kik az ő ado-jokat, avagy több esztendőbéli részeket az első 18 hólnapok alatt lefizetik, jutalmakat rendeltünk, mellynek meghatározása egy különös circularis rendelés által főg közönségessé tétetödni.

17) A' fekvő jóságokért való tilgungssteuert, a' dominicalis és rusticalis (az az, a' földes uraságnak és az uralkodó Fejedelemnek tartozó adótól meg kell különböztetni) egyszerismind, a' szokott adó szerént, és azon idő pontokban, mellyek minden tartományokban az adófizetésnek idejére nézve meghatározottak, meg kell fizetni.

18. A' Bécs és minden más tartománybéli fő városok kötelesek fél esztendőnként az ő Tilgungssteuereket le fizetni.

19. A' hátramaradandó Tilgungssteuernek lefizetését azon kényszerítő eszközök által, és azon büntetés alatt kell lefizettetni, mint a' közönséges adókat, és ezen adófizetésnek azon jussai vannak, mint a' több uralkodó Fejedelemnek tartozó adófizetéseknek.

20. Ennek az adónak megfizetése, a' mint mi a' mi 26-ik Februariusi Patensünkben már ki nyilatkoztattuk, a' bankótzéduláknak, és az iz-

tereses Státus adosságainak ki irtásokra van rendeltetve. — Mindazáltal a' közönséges szükségnek felsegélése végett legelsőben is a' bankótzéduláknak eltöröltetésekre van ezen tilgungssteuer az első öt esztendőekben szánva, az utolsóbb tiz esztendőekben pedig a' bankótzédulák kilentzed részének eltöröltetésére, végre a' tized része a' Státus intereszes adosságának ki fizetésére. Ezen tekintetben a' Tilgungssteuer azon kaszszából, mellybe vitettetik, a' ki rendelt fel váltó és ki irtó Deputationak (an die aufgestellte Einlösungs- und Tilgungs Deputation abgeführt werden) fog által adattatni. Ez a' deputatio köteles a' 18-ik Májusi Patens 23-ik tikkelye szerént az adófizetés neve alatt bé menendő papiros pénzt eltörletni, és egyedül az utolsó 10 esztendőben a' bévétetendő adófizetésnek 10-ed részét, az intereszes Státus adosságának kifizetésre, a' mi financialis Kormányshékünknek bé adni. — A' Státus Kaszszái, mellyeknél fogva a' Tilgungssteuer a' Tilgungsfundusba bé vitetődik, az Einlösungs és Tilgungsdeputatiója alá vannak vettelve.

21. Az ingatlan jószágokért való *Tilgungssteuer* tárgyazó foglalatosságok, a' már minden tartományokban, a' rendkívül való adókra nézve fel állitatott udvari Commissiókra van bízattva; ezek az udvari Commissiók fogják azt elintézni. — A' tartománybéli udvari Commissiók kötelesek a' jelenvaló Pátensben meghatározott intézeteket eszközteni, 's azokról különös circularis levélben a' Publicumot tudósítani. — *Költ a' mi fő és rezidentziális városunkban Bécsben, September 8-ik napján, 1810-ik, uralkodásunknak 19-ik esztendejében, Ferentz. — Gróf Ugarte, Aloy-*

sius Cseh Országi, és Austriai fő Herczegi Cancellarius. — Gróf Woyna Ferentz, Eö Cs. K. tulajdon parantsolatja szerint, Baró Erggelet János Fideles.

Eö Csás. Királyi Felségének az ingó jószágoktól való adónak fizetése eránt ki adott kegyelmes Pátensét, a' jövő Posta napon fogjuk a' két Magyar Hazával közleni, előre megjegyezvén azt, hogy ezen két Csász. Patensek egyedül az Austriai uralkodó Házhhoz tartozó örökös Német tartományokat érdeklík.

Magyar Ország.

A' Bándiból Hatzfeldről, Sz. Mihály Havának 2-ik napján. A' múlt Kis Aszszony Havának 19-ik napján, itt Hatzfelden, jeles pompa napot tartott a' Cs. Kir. B. Stipsits Huszár Regimentje, melly napon vitéz érdempénzek, és aranyban pénzbeli jutalmak osztattak ki azok közt a' vitézek közt, a' kik az utolsó Fr. háborúban magokat mások felett megkülömböztették. — *Csekonits Generális Úr*, egyszersmind Hatzfeldnek földesura, a' hol az említett Huszár Regimentből egy eskadron fekszik, magának tartotta fel azt a' szerentsét, hogy e' nemes Regiment ezen jeles napot az ő jószágában, Hatzfelden, innapelhesse meg. Ahozképest az egész tiszti Kar, és a' vitézi érdem pénzel felékesített vitézek, az egész Regimentből, az új Kándidatusokkal együtt, Hatzfelden öszve gyűltek. — Augustus 19-ikén, reggel egy Osztály Huszárság állott ki egész katona pompával, 's muzsikával, és a' templom előtt való piatzon sörba állott, az érdem pénzel ékeskedő vitézek a' templomban spallirt formáltak. Vége lévén az isteni tiszteletnek, melly alatt

az egész Osztály, Gr. *Eszterházy* Fő Strázsames-
ter Úr vezérlése alatt szokott szálvéket lőtt, a' je-
lenlévő sokaság az Osztály eleibe gyült, és az
Oberster *Baumgarten* Úr ekképen szólította elő
nevenként a' meg jutalmazandó vitézeket: „Jer-
„tek elő vitézek! Ti, kik a' Haza védelmezésé-
„ben vett sebeknek édes fájdalmat érzettétek, és
„vitézségteknek jeles próbáit adtátok — érezzé-
„tek mostan ezen felséges megjutalmaztatástok-
„nak édes örömeit — melly után a' vitézi érdem-
pénzek mellyeikre függesztettek, és a' pénzbeli
jutalmak is ki osztogattak. — Ezek meg lévén,
következendő beszédet tartott a' Regementből egy
fő Tiszt úr ez egész sereghez;

Vitézek! Hazánk jeles Bajnokai!

A' szép tettek szép jutalmat érdemelnek. —
Azon kemény virtusok között, mellyek a' nagy
Világ előtt dicsiretet és jutalmat szoktak nyerni,
leg első helyet érdemel a' vitézség. — Eö Felsé-
ge, a' mi leg kegyelmesebb Császárunk is minden
érdemet megjutalmaztatni igyekszik, és azon lau-
rusokért, mellyeket az utolsó Frantzia háború-
ban a' vér mezejénn nyerni segítettetek — azon
jeles győzedelmekért *Aspernnél*; azon vitézsége-
kért *Wágrámnál*, mellynek babérjai a' hir örök
templomába, Eö Felsége a' Cs. K. Herczeg *Ká-
rolynak* számára le vannak tételve, jutalmakat
osztogatni, “

„Tiétek egyedül az a' dicsőség Magyar Hu-
szárok, hogy ti vagytok első katonák e' világon,
hogy most is magatokat úgy meg különböztet-
tétek fellyebbvalóitok szemei előtt, hogy a' Ti
Fő Tisztjeitek szent kötelességeknek esmérték
azok eránt olyan bizonytságot tenni, melly a'

szoros vizsgálás után is, a' most nyert jutalmakat ti réátok háritotta. Távol légyen, sőt igasságtalanok is vólnánk, hogyha mindnyájatoknak vitézségeket meg nem esmernök, ha azon érzést elnyomni kívánnánk, melly szerint titeket, mint vitéz hartzolókat, mint derék katonákat nem betsülnök. Hogy szeret — hogy betsüll — ezen tauúbizonyság jeleit adta néktek maga a' mi elfelejthetetlen fő Vezérünk, a' mi töllünk olly igen szeretett Generálissimus Csász. Kir. Fő Herczeg; — de mindnyájatokat érdemetek szerint egy Fejedelem se jutalmaztathat még; azon tulajdon meggyöződés, hogy kötelelességeiteket bétöltöttétek; hogy a' Hazának és Fejedelemnek hiven és igazán szolgáltatok, kéntelen benneteket a' betsüllet kívánásra buzdítani, és azzal nyugtatni meg. "CU Cluj / Central University Library Cluj

„Igyekeztek tovább is nemes hadi Társaim az egyességnek lelkét fenntartani, semmi se vesztegesse meg bajnoki lelketeket, szeressétek Hazátokat — szeressétek a' Haza Attyát, a' mi legkegyelmesebb Fejedelmünket — szeressétek a' ti Generálisaitokat, Stabalisaitokat, minden fellésall Tisztjeiteket — szeressétek a' ti polgártársaitokat is. Legyetek hivek, igazak, jámborok, vitézek, józanok és engedelmesek, mert az igaz vitézségnek elválhatatlan társa a' kifogás nélkül való engedelmesség. — Legyetek katonák, dé elné felejtkezzetek egyszermind emberek is lenni. — A' te zászlód alatt szent kötelesség, vig kedvel szolgálunk ezután is, új hűséget esküszünk tenéked, a' Te szolgálatodra szentellyük egész életünket.“

„Most pedig a' leg alazatosabb tisztelettel

fogadván Eö Felségének, a' mi legkegyelmesebb Császárunknak fényes megjutalmaztatásait, a' legmélyebb alázatossággal köszönnyük, és azon vitéz borostyán ágakat, mellyeket a' mi nemes Regementünk ezen el múlt háborúban gyűjtött, — koszorúba fűzzük, és háladatosságunknak jeléül Eö Császári Herczegségének, úgymint ezen győzedelmünk szerzőjének ditsó homlokára függesztjük, és további szolgálatunkal vérünket életünkkel együtt néki ajánljuk. “

„Már most mennyetek kedves hadi Társaim, és vegyetek részt háladó szívvvel azon gazdag megvendéglésben, és multságban, mellyet számotokra az itten lakó földes Ur, a' katonát nagyra betsüllő *Csekonits* Generális Ur rendeltetett. — Ellyetek azzal vig kedvel és meglelégedéssel. Igyekeztek ezen ritka nemes lelkü nagy Emberek kegyességét és hajlandóságait megérdemelni. “

„Méltán lehet tehát vitézek ezen nap, mellyenn itt öszve gyűltetek, a' mi vitéz Regementünk jutalom osztogatásának innep napja. ÖrüljeteK és örvendezzeteK — innepelve lobogjateK vig zászlóink, ti kik velünk együtt harczoltateK — harsogjateK hadi trómbiták, zengjeteK tárogatók, mellyek ostromjelt fújateK, vig diadalmi éneket, villogjateK görbe kardjaink, mellyek karjainkkal egyútt segítetteteK nekünk győzedelmet szerezni, és így kiáltsunk fel mindnyajan: Ellyenek! Ellyenek! a' Stipsics Huszárjai!!! “

Ennekutánna az egész osztály a' Brigadiros Generális *Minutillo* Úr előtt szakaszonként defilírozott, és szállására bé szállott.

Lovász Zsigmond Fő Ispány Úr Eö Excellen-

tziájának, *Kiss* Vice Ispány Urnak, 's több Me-
gyebéli Tiszt uraknak; nem különben a' *Knes-
vics* Dragonyosok Tiszt Urainak, Oberster Baró
Stutterheim, Major *Quiquies*, Steiner, és a' Ba-
ró Vaquant gyalog Regimentjebéli számos tiszt
urainak betses jelenlételek, kevély örömet, és
édes meg elégedést szereztek a' *Stipsits* Rege-
mentjebéli Tiszti Karnak szivében. — *Csekonits*
Generális-Ur pedig a' katonának ezen barátja, a'
ki számos tetteit mutattya nemes gondolkozásá-
nak, a' ki csak akkor örvend, ha másoknak örö-
met szerezhet, a' számos vendégeknek pompás
asztalt adott. — Az érdem pénzes vitézek hason-
lóképen a' nagy szalában ebédeltek egy különös
asztalnál, és az ifjabb katonák szolgáltak körül-
löttök. — Vig vólt minden vendég, gyakran har-
sogtak a' *vivát* kiváltások. — Este a' szalában
fényes bál vólt, és az egész Osztálybéli katoná-
ság a' kastély ki világosított udvarában tántzolt,
a' melly közben étellel, itallal gazdagon vendé-
geltetett, és ezen katonát szerető férfi minden
legénynek fejenként egy forintot, az all-tisztek-
nek pedig két forintot ajándékozott emlékezetére
ezen innep napnak. — *Lovász Zsigmond* Fő Is-
pány Úr Eö Excellentziája, *Kiss* Vice Ispány Ur,
és *Mimitelló* Generális Urak pedig 850 rh, forin-
tokat ajándékoztak az érdem pénzes vitézeknek
számokra. Így végződött el ezen innep nap,
mellyenn ezen nemes szivü Emberek nagy lelkü-
ségeknek példáit, és a' fegyvert viselő nép eránt
való szereteteket, és hajlandóságokat tökéletes-
sen megmutatták, mellyet a' nemes Regiment
egyébbel nem, tsupán csak határ nélkül való tisz-
telettel, és háladatos köszönettel viszszoneozhat.

Svédzia Ország.

Eleitől fogva soha semmi Európai Státusokban nem történtek az uralkodásnak formájára és uralkodó dynastiákra nézve olly sok változások, mint ebben az Országban. A' 14-dik századtól fogva 11 uralkodó fejedelmek fosztattak meg méltóságoktól. — *Birger* király, a' ki testvér öttseit egy régi toronyba bé záratta, 1319-ik esztendőben méltóságos hivatalától megfosztatott. — Az ő utánnakövetkezett Király *II. Magnus* olly gyűlölséggé tette magát az alattavalói előtt, hogy két fiát *Corregenseivé* tették, 's végtére utólsóbb *Hakó* nevezetű fiával együtt az Országoló széktől megfosztották, 's helyettek a' Mecklenburgi Herczeget és vejét *Albertet* tették uralkodóvá. — Ez az *Albert* alattavalóinak béketelességek miatt kénytelen volt a' Dániai Herczeg *Aszszonynak* *Margarétának* az uralkodó széket engedni, a' ki után következett *Pomerániai* Herczeg *Erich* testveré fiának, *Kristofnak* engedte, 1441-ik estendőben az uralkodó széket. — A' Svéciai Cancellarius *Knursan Károly* kevés ideig viselhetette a' Svéciai koronát. — Első *Krestely*, 's ennek fia *II. Krestely* igen rövid ideig birhatták a' Királyi méltóságot. — *I. Gustav Vasa* uralkodásának kezdetében tartóbb szerentsét reménylettenek vala a' Svékusok; de ekkor is meg tsalatoztak, mivel az ő fiát és örökösét 14-ik *Erich* királyt tulajdon testvér öttse *II. János* a' Királyi széktől meg fosztotta, de e' sem birhatta azt hosszú ideig, mivel avval vádoltatván (mint szinte *III. és IV. Gustáv* Királyok is) hogy a' Nemességnek ellensége légyen, elméjében való bódulással vádolta, és 1568-ik esztendőben, a' Karoknak és

Rendeknek meg egyezésekkel, koronájától's szabadtságától meg fosztotta. — Eleinte olly rosszul bántak vele, hogy őtet éhséget, hideget, setetséget, és büdösséget szenvedni engedték; végtére szenvedhetőbb lévén a' sorsa, könyvek olvasásával, muzsikával, és historicus könyveknek Svéciai nyelvre való által fordításával, és vallásbéli áhétatossággal töltötte az idejét. De minekutánna, 1577-dik esztendőben, az ő hasznára nézve az egész országban veszedelmes revolútió támadott volna, az ő tulajdon bátyja *II. János Király*, borsóból készített, levesben nékie mérget adatott bé. — Ezt a' hitetlen tselekedetét János Királynak a' fián *Zsigmondon* egyszersmind Lengyel Országnak királyan boszszúllotta meg a' Südermannlandiai Herczeg *Károly*, a' ki ő utánna *IX. Károly* nevezet alatt, 1604-ik esztendőben kezdett Svéczia országban uralkodni. Ennek a' fia volt a' hires *Gustáv Adolf*, kinek boldog és szerentsés uralkodása alatt, a' ditsőségnek leg felsőbb póltzára lépett vala Svéczia Ország, mellyről mindazáltal a' 12-ik *Károly* nyakassága miatt tsak nem egészen megfosztatott. Minémü változások estek légyen a' Holstein-Gottorpi dynastiából való Svécziái Királyoknak, nevezetesen *Fridrik Adolf*, és III. 's IV. *Gustav Adolf* és XIII. *Károly* Királyoknak uralkodások alatt, friss emlékezetünkben lehet.

IV. Gustav Adolfnak országló székétől lett meg fosztatása, és a' Südermandiai királyi herczegnek királyságra lett emeltetése után, ennek semmi ferfiú maradéki nem lévén, a' Holstein-Augustenburgi uralkodó herczegnek testvér öttse, a' Daniai hadi szolgálatban volt *Krestely August*

választatott a' Svéciai Rendektől koronaörökségé, kinek természeti szép tulajdonságai, és hadi virtusai nagy remenységet gerjesztettek a' Svéciai nemzetben. De igen hamar vége lőnn ezen reménységnek, mivel ez a' derék korona Herczeg a' Svéciai tartományoknak látogatásokra menvén, mi okból nem tudatik, hirtelen meghólt, és véletlen halalával mind a' Királyt 13-ik *Károlyt*, mind az Ország Rendjeit nagy rémulésbe ejtette, 's végtére veszedelmes feltámadást gerjesztett a' Stockholmi lakosok közt. — Ezen nagy sebnek meg gyógyítására, a' múlt Juliusban, Oerebroban az Ország Karjait és Rendjeit öszve gyűjtette a' Király, a' kik kevés ideig tartott tanátskozáások után egy olly személynek választásában egyeztenek meg, kinek erköltsi tulajdonságai, személybeli és hadi virtusai azon fő póltznak megnyerésére tökéletesen érdemesek. Ez a' jeles férfiú Frantzia Marsal és Ponte-Corvoi Herczeg *Bernadotte*, kinek eredetét, életét és jeles tetteit következő módon adják elő a' Frantzia Országai hiteles Zsurnálok: „Eö Herczogsége, úgy mond, 1763-ik esztendőben született a' Gasconiai tartománynak középszerü városaban *Pauban* (Itt van az a' kastély, mellyben *IV. Henrik* Frantzia Király, 1553-ik esztendőben e' világra jött.) — A' Fr. Revolutio kezdetében, az úgy nevezett *Royale Marine* regementben all-tiszt fővel szolgált, de különös talentomai és vitézsege által hamar fellyebb ment. A' revolutió alatt Generál *Kléber* vezérlése alatt vólt, ki alatt úgy megkülönböztette magát, hogy tsak hamar osztályos Generálissá tétetődött, és 1794-ik esztendőben a' *Fleurusi* ütközetben jelenvólt — 1795-ikben a' Fr.

Armadiának Neuvidnél a' Renuson való általi-
 vetelét nagyon segítette, Norinbergáig előbbre
 nyomult, de Generál *Jourdannál* együtt, kinek
 armadiáját fő Herczeg *Károly* nagyon meg verte,
 a' Rénuson vissza menni kénytelenített — 1796-
 ik eszt. az Olasz Országi armadiához ment, és
 a' Palma nova, Lamma, Corporetto, 's több vá-
 rosoknak megvételekben magát meg különböztet-
 te. — Generál *Bonaparte* a' Rivoli tsata után
 nyert zászlókat ő általa küldötte a' Fr. Directo-
 roknak — 1797-ik eszt. Marsilia városának Com-
 mendansáva tétetett, de jobban szeretvén a' ma-
 ga osztalyához menni, azon hivatalját le tette.
 — Az 1798-ik esztendőben a' Bécsi Csász. Kir.
 Udvarnál Fr. követ miniszternek tétetett, de itt sem
 völt sokáig. — Ebben az esztendőben házasodot-
 t öszve egy *Clary* nevezetű gazdag Marsillai Ke-
 reskedőnek leányával *Bernardina Eugeniával*, a'
 mostani Spanyol Országi Királynének testvér ö-
 tsével — 1799-ik eszt. ő commandirozta a' Fr. tar-
 talék armadiát, ő ostromoltatta Philipsburgot. —
 Azon esztendőben hadi ministerré tétetődött, de
 azon hivatalját, a' Directorok közt támadt egye-
 nelenség miatt le tette. — A' 18-ik Brumaire
 után, (a' midőn t. i. Napoleon Consullá tétetö-
 dött) Státus Tanátsosságra, azután a' napnyugoti
 Fr. Armadiának fő vezérlésére emeltetett. — Ő
 szélesztette el a' Chouansoknak maradványait;
 ő verte vissza 1800-dik eszt. a' Quiberonba ki-
 szállani igyekezett Brittusokat. — Az első Con-
 zulnak Császárságra lett emeltetésekor F. Mar-
 sallá tétetett — 1805-ik eszt. az Ulmai és Auster-
 liczi győzedelmeknek meg nyeresében nagy részt
 vett. —